

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΗ' ΑΙΩΝΑ

Τοῦ κ. ΠΟΛΥΔ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Ἡ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ. Σὸλο τὸ διάστημα τῆς διδασκαλίας ὁ καθένας ἔπαιρνε μέρος λ. χ. στὴν πρόσθεση, προσθέτοντας τὴ σειρά τῶν μονάδων κ.λ.π. Ὑστερα ὁ καθένας ἔκαμνε μιὰ ὀλάκαιρη πρόσθεση, ἀπαγγέλλοντας μεγαλόφωνα τὰ σχετικὰ στὴν πράξη. Κατόπι ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐξάσκηση ὄλων τῶν παιδιῶν γίνονταν ἡ ἴδια πράξη ἀπὸ δυὸ ἢ περισσότερα παιδιὰ σύγκαιρα καὶ κείνος ποῦ πρῶτος γρηγορότερα καὶ καλύτερα μετροῦσε ἢ πρόσθετε κ.λ.π. ἔπαιρνε τὴν πρώτη θέση.

Ἡ πρώτη κλάση διδάσκονταν τοὺς ἀριθμητικούς χαρακτήρες, (τὰ ψηφιά), ἡ δεύτερη ἀρίθμηση μονάδων, δεκάδων καὶ ἑκατοντάδων, ἡ τρίτη ἀρίθμηση χιλιάδων ἢ μιλλιονίων, ἡ τέταρτη πρόσθεση, ἡ πέμπτη ἀφαίρεση, ἡ ἕκτη πολλαπλασιασμό, ἡ ἕβδομη διαίρεση καὶ ἡ ὄγδοη κλάσματα, συμμιγείς καὶ δεκαδικὰ.

Στὸ τέλος τοῦ μαθήματος ὁ πρῶτος στὴν ἀνάγνωση καὶ γραφὴ ἔπαιρνε «ἐγκώμιον». Ἐπειτα γίνονταν ἡ προσευχὴ ἔμπαιναν στὴ γραμμὴ σὲ λόχους ἐνοριῶν καὶ ἔφευγαν.

Τὰ μαθήματα βαστοῦσαν τρεῖς ὥρες τὸ πρωῒ. Ἀπ' αὐτὲς ἡ μιὰμιση ἔσοδεύονταν στὸ διάβασμα, ἡ ἄλλη μιὰ στὸ γράψιμο καὶ ἡ ὑπόλοιπη μιση σὲ ἴποτε ἄλλο μάθημα ἢ γυμναστική. Τάπομεσήμερο στίς δυὸ ὥρες ἀρχίζε πάλι τὸ μάθημα καὶ κρατοῦσε ἄλλες τρεῖς στὰ ἴδια μαθήματα.

Στὸ διάβασμα καὶ τὴν ἀριθμητικὴ τὰ παιδιὰ εἴταν χωρισμένα σὲ 8 κλάσεις.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ. Ἐδῶ βέβαια μπορούμε νὰ παρατηρήσουμε πῶς ὑπάρχει μιὰ ταυτότης καὶ ἀνάλογια τῆς μεθόδου αὐτῆς μᾶλλες παρόμοιες, ποῦ ἄλλοι παιδαγωγοὶ ἐφάρμοζαν στὴν Εὐρώπη. Ὁ Langaster ὅσο κιὰν δὲν εἴτανε ἐφευρέτης τοῦ καινούργιου αὐτοῦ συστήματος, εἶναι ὅμως ἄξιος γιὰ μεγάλη τιμὴ, ἐπειδὴ τὸ δημιούργησε ἀπὸ τὰ σκορπισμένα κιὰς συστηματοποίητα συστήματα καὶ ἡ ἀπλότητα καὶ τὰποτελέσματά του θάμβωσαν τοὺς συγκαιρινούς του. Εἶναι γνωστὸ πῶς τὸ πιὸ δύσκολο μέρος τῆς παιδαγωγικῆς εἶναι νὰ καρφώνουμε καὶ νὰ μερίζουμε τὴν προσοχὴ τῶν μαθητῶν. Ἐ, αὐτὸ τὸ πράγμα καμμιά ἄλλη μέθοδος δὲν τὸ πέτυχε ἕως τότε. Κι αὐτὸ γιὰ τὸ βίαιον τῆς μεθόδου τῶν σχολείων μας ἀφάνιζε τίς φυσικὰς δυνάμεις τῶν παιδιῶν. Τὸ σύστημα τοῦ Langaster εἶχεν ἀρχὴ νὰ προχωρεῖ στὴ διδασκαλία ἀπὸ τὰ πλοῦστερα κιεὐκολότερα στὰ συνθετότερα ποῦ ἡ ἐντύπωση στὴ μνήμη τῶν παιδιῶν γίνεταν εὐκολότερα. Σαυτὸ εὐκόλυε τὸ χωρισμὰ τῶν μαθητῶν σὲ κλάσεις, γιὰ τὸ παιδί δὲν εἴταν βολετὸ νὰ πάει παραπάνω, σάνώτερη δηλ. κλάση, ἂν δὲν εἶχε τίς ἀναγκαῖες γνώσεις. Κεῖνοι τοῦ ξεπερνοῦσαν στὴ μάθηση τοὺς συμμαθητές τους καλοῦνταν νὰ τοὺς διδάξουν, ἡ δὲ πείρα ἐπόδειξε μὲ πόση χαρὰ καὶ ζῆλο ἐκτελοῦσαν καὶ

ξεπλήρωναν οι νέοι αυτοί αυτό το υπόργημα.

Στη μέθοδο αυτή κάθε πράξη την ώρα που γίνεται πρέπει νάβρει την άμοιβή άμέσως ή την τιμωρία, ένα μέσο άληθινά που δυναμώνει την προσοχή και την άμιλλα των παιδιών.

Μαθητής γράφοντας, αριθμώντας, διαβάζοντας φύλαγε τη θέση του τότε, όταν μέπιμέλεια έχτελούσε το καθήκον του και έχανε την τιμή, παραχωρώντας τη θέση του σε κείνον που του διόρθωνε τα σφάλματά του, μένοντας πίσω.

Αυτό το άλλαγμα της θέσης με την προαγωγή ή το κατέβασμα γεννούσε μεγάλη ένεργητικότητα. Ο βαθμός της ύπεροχής φιλοτιμούσε και παρακινούσε τους μαθητές τόσο πλιότερο όσο δέν έβγαινε από την εύνοια του δασκάλου, ούτε από τη δεσποτική του συμπεριφορά, μά από τα καθεστώτα του σχολείου και τους νόμους του, από τη δικαιοσύνη που διηύθυνε όλα κεί μέσα.

Το παιδί που έσφαλλε παραχωρούσε τη θέση του, θέση ύπεροχής, βέβαια δυσάρεστα, μά χωρίς προσταγή, έπειδή είταν πλια βεβαιωμένον, πώς κείνος που διόρθωσε είταν άξιος νά κατέχει αυτή τη θέση. Επίσης σε διαστήματα ανάμεσα στις κλάσεις γινότανε άγώνας για τη φύλαξη ή την άπόκτηση της ύπεροχής του πρώτελου, πράμα που έδινε τα πιο εύχάριστα άποτελέσματα.

Και τιμωριότανε ή άμειβότανε όχι μόνο οι πράξεις που απέβλεπαν στη μόρφωση των παιδιών, μά και όσες πράξεις απέβλεπαν στην εύταξια, την εύκοσμια και την ήθικη. Τα παιδιά είχαν την βεβαιότητα της ποινής, ποινής δικαιης, ως έπακολούθημα του σφάλματος, καμιά φορά δέν δέν τους περνούσε από το νου πώς μπορεί το σφάλμα νά μείνει άτιμώρητο ίσως.

Η έξη και συνήθεια στα σχολεία αυτά, που άποκτιότανε μηχανικά, στην εύκοσμια, εύταξια, στον κόπο και την ύποταγή, παρουσίαζε τάγαθά της στρατιωτικής πειθαρχίας, χωρίς βέβαια τη σκληρόδα της. Κατορθώθηκε τοτο στα σχολεία αυτά: "Οτι το παιδί έπρεπε νά ύπακούει, γιατί γνώριζε νά ύπακούει, και ότι ή ύπακοή είταν δικαίη, έπειδή δέν έβγαινε από το πρόσταγμα του δασκάλου-δεσπότη.

Στο σύστημα αυτό πολύ μεγάλη προσοχή καταβάλλονταν νά μη ανακατεύονται τα μαθημένα με τάδιδαχτα. Θεωρούνταν δέν πολύ μεγάλη άποτυχία του σκοπου της διδασκαλίας ή προσπάθεια νά διδάχνονται πράγματα ανώτερα από τις φυσικές δυνάμεις των παιδιών. Πίστευαν οι διδάσκαλοι πώς στη διδασκαλία, όπως και σόλες τις ανθρώπινες γνώσεις, έπρεπε νά χωρούν από τάπλά στα σύνθετα και νά μη προσπερνούν καμμιά έννοια που δέν έντυπώθηκε όλότελα στα παιδιά. Βέβαια ή μέθοδος δέν φαίνεται γρήγορη, άλλ' είταν άσφαλής και άπταιστη. «Η μέθοδος αύτη, λέγει ένας Άγγλος συγγραφέας, συνειθίζει την γεννομένην γενεάν νάποβάλλη, τι είναι περιττόν, άτελές, έπιπόλαιον, και παντοτεινήν των σφαλμάτων και των έλαττωμάτων πηγήν, διότι δεικνύει έναργώς ότι δέν έμαθέ τι άλλο παρ' ό,τι είναι σαφές, διακεκριμένον και κατ' έμμονον τρόπον εις τον νουν στερεωμένον».

(άκολουθει το τέλος)

ΠΟΛΥΔ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ